

Propozycja opisu zawodu „Asystentka międzykulturowa / Asystent międzykulturowy” w Klasyfikacji Zawodów i Specjalności (KZiS)

opracowana w ramach działań [Koalicji na rzecz wzmocnienia roli asystentek i asystentów międzykulturowych](#) zainicjowanej i koordynowanej przez [Fundację na rzecz Różnorodności Społecznej \(FRS\)](#)

Autorka opracowania: Urszula Majcher-Legawiec

Konsultacje: osoby i organizacje członkowskie Koalicji na rzecz wzmocnienia roli asystentek i asystentów międzykulturowych oraz romskich, maj 2024

Spis treści

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU.....	2
1.1 Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności).....	2
1.2 Nazwy zwyczajowe zawodu.....	2
1.3 Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD	2
1.4 Notatka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący.....	2
2. OPIS ZAWODU	2
2.1. Synteza zawodu	2
2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania.....	3
2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy)	4
2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne	5
2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie	6
2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji	7
2.7. Zawody pokrewne	7
3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE	7
3.1. Zadania zawodowe	7
3.2. Kompetencje zawodowe	7
3.3. Kompetencje osobiste	8
3.4. Kompetencje społeczne.....	9
3.5. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji.....	10
4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO.....	10
4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie.....	10
4.2. Instytucje oferujące kształcenie/szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu.	11
4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów.....	11
4.4. Możliwość zatrudnienia w zawodzie osób z niepełnosprawnością.....	11

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU

1.1 Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności)

Asystentka międzykulturowa¹ / Asystent międzykulturowy 235990 lub 235923

1.2 Nazwy zwyczajowe zawodu

- Asystentka kulturowa / Asystent kulturowy.
- Asystentka nauczyciela / Asystent nauczyciela.
- Asystentka / Asystent cudzoziemca.

1.3 Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD

W Międzynarodowym Standardzie Klasyfikacji Zawodów ISCO-08 odpowiada grupie:

- 2359 Teaching professionals not elsewhere classified

Według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007):

- Sekcja P – Edukacja.

1.4 Notatka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący

Notka metodologiczna

Opis informacji o zawodzie opracowano na podstawie:

- analizy źródeł (akty prawne, klasyfikacje krajowe) oraz źródeł internetowych,
- analizy opisu zawodu zamieszczonego w publikacji „To ma sens. Asystentura międzykulturowa” (2022) oraz „Charakterystyka wielokulturowego środowiska edukacyjnego w Krakowie w świetle procesów integracji” (2019),
- badań ankietowych i grup fokusowych prowadzonych w ramach Akademii Asystentów Międzykulturowych w Krakowie w latach 2021 – 2024,
- spotkań roboczych z udziałem organizacji o osób zrzeszonych w Koalicji na rzecz wzmocnienia roli asystentek i asystentów międzykulturowych oraz romskich.

Autorzy i eksperci opiniujący

Zespół Ekspertki:

Zespół ds. walidacji i jakości informacji o zawodzie:

Recenzenci:

Panel ewaluacyjny – przedstawiciele partnerów społecznych:

Data (rok) opracowania opisu informacji o zawodzie: 2024 r.

2. OPIS ZAWODU

2.1. Synteza zawodu

Asystentka międzykulturowa / Asystent międzykulturowy wspiera edukację, adaptację i włączanie dzieci z doświadczeniem migracji oraz integrację społeczności szkolnej w wielokulturowym środowisku edukacyjnym w publicznych i niepublicznych przedszkolach, szkołach i innych placówkach oświatowych (np. poradniach psychologiczno-pedagogicznych, internatach). W swojej działalności wykorzystuje język polski oraz język/języki kraju pochodzenia dzieci z doświadczeniem migracji.

¹ Proponowane jest zastosowanie żeńskiej formy nazwy zawodu z uwagi na charakterystykę grupy jej wykonującej, analogicznie do zawodu „pielęgniarka”. W wypadku asystentek międzykulturowych ponad 95% stanowią kobiety.

2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania

Opis pracy

Asystentka międzykulturowa / Asystent międzykulturowy wspiera proces edukacji, adaptacji, włączania dzieci z doświadczeniem migracji oraz integrację społeczności szkolnej. Wspiera komunikację, wykorzystując przy tym znajomość kultury kraju pochodzenia dziecka z doświadczeniem migracji oraz kulturowe uwarunkowania jego zachowań, w tym tłumaczy pomiędzy dziećmi, kadrami szkoły a dzieckiem, kadrami szkoły a rodzicami lub opiekunami prawnymi. Uwzględnia w tłumaczeniu lukę kulturową i językową stanowiącą możliwą przyczynę nieporozumień. Pośredniczy w sytuacji nieporozumień wynikających z nieznaności języka i kultur. Współpracuje z kadrami szkoły w określeniu potrzeb edukacyjnych, psychospołecznych i socjalno-bytowych dziecka z doświadczeniem migracji oraz w odpowiadaniu na nie. Wspiera funkcjonowanie psychospołeczne dziecka z doświadczeniem migracji. Rozpoznaje etapy szoku kulturowego u dziecka z doświadczeniem migracji i wspiera je w przechodzeniu przez ten proces. Wspiera dziecko w harmonijnym rozwoju jego wielokulturowej tożsamości. Wspiera spójne funkcjonowanie wielokulturowej społeczności szkolnej. Rozpoznaje, analizuje, wyjaśnia normy kulturowe oraz normy i oczekiwania wobec dzieci i ich rodziców / opiekunów prawnych w systemie edukacji formalnej w Polsce oraz w kraju pochodzenia dziecka. Dbą o widoczność różnych kultur w wielokulturowej społeczności szkolnej. Buduje postawy szacunku wobec wszystkich kultur. Współpracuje z kadrami szkoły w wyjaśnianiu różnic kulturowych oraz pomaga w rozwiązywaniu nieporozumień i konfliktów w społeczności szkolnej. Współpracuje z kadrami szkoły w zakresie profilaktyki i przeciwdziałaniu przemocy, wykluczeniu i dyskryminacji, w tym rozpoznaje bariery w adaptacji i integracji.

Asystentka międzykulturowa / Asystent międzykulturowy jest przede wszystkim rzecznikiem dziecka z doświadczeniem migracji – wszystkie działania asystentki lub asystenta mają na względzie przede wszystkim najlepszy interes i dobro dzieci które wspiera.

W rezultacie pracy asystentki międzykulturowej / asystenta międzykulturowego dzieci z doświadczeniem migracji i dzieci polskie mogą bardziej efektywnie korzystać z nauki w szkole, ich potrzeby psychospołeczne są w większym stopniu zaspokojone, kadra szkoły wykonuje swoje zadania edukacyjne, wychowawcze i opiekuńcze skuteczniej i ze zmniejszonym ryzykiem wypalenia zawodowego a cała społeczność szkolna jest bardziej zintegrowana i spójna. Praca asystentki międzykulturowej / asystenta międzykulturowego w placówce edukacyjnej przyczynia się także do integracji i spójności społecznej na poziomie lokalnym i krajowym.

Sposoby wykonywania pracy

Osoba pracująca w zawodzie Asystentka międzykulturowa / Asystent międzykulturowy wykonuje pracę polegającą m.in. na:

- pośrednictwie językowo-kulturowym,
- obecności na zajęciach przedmiotowych i aktywnym wsparciu dziecka z doświadczeniem migracji adekwatnie do jego potrzeb,
- tłumaczeniu dokumentów dziecka z doświadczeniem migracji (w przypadku, kiedy nie wymagają one tłumaczenia przysięgłego) – w miarę posiadanych umiejętności językowych,
- wsparciu w komunikacji, w tym tłumaczeniu pomiędzy dziećmi, kadrami szkoły a dzieckiem, kadrami szkoły a rodzicami / opiekunami prawnymi,
- wyjaśnianiu dziecku z doświadczeniem migracji i jego rodzinie zasad funkcjonowania systemu edukacji szkolnej w kraju pobytu,
- współorganizowaniu w zakresie dostępności językowej zajęć dydaktycznych prowadzonych przez kadrami pedagogiczną, zwłaszcza na początkowym etapie pobytu dziecka z doświadczeniem migracji w szkole.

- otaczaniu opieką dziecka z doświadczeniem migracji (oraz wszystkich innych dzieci),
- wspieraniu rodziny dziecka z doświadczeniem migracji w uzyskaniu pomocy ze strony szkoły,
- wspieraniu kadry szkoły (w tym zespołu psychologiczno-pedagogicznego) w uzyskiwaniu pomocy dla dziecka z doświadczeniem migracji i jego rodziny,
- dzieleniu się wiedzą i doświadczeniem z kadrami szkoły oraz całą społecznością szkolną,
- współpracy z nauczycielkami i nauczycielami przedmiotów szkolnych oraz specjalistkami i specjalistami w szkole,
- wspieraniu kadry szkoły i rodziców w działaniach wyrównujących szanse edukacyjne dziecka z doświadczeniem migracji,
- rozpoznawaniu kulturowych i językowych barier procesu adaptacji, włączania i integracji w wielokulturowej społeczności szkolnej,
- wspieraniu dzieci z doświadczeniem migracji w procesie budowania relacji,
- wspieraniu budowania relacji opartych na wzajemnym szacunku w wielokulturowej społeczności szkolnej,
- dbaniu o widoczność różnych kultur reprezentowanych w społeczności szkolnej,
- pośredniczeniu pomiędzy systemami wartości osadzonymi w kulturze kraju pochodzenia dziecka oraz w kulturze polskiej,
- współpracy z dyrekcją, nauczycielkami i nauczycielami, specjalistkami i specjalistami w szkole, dzieckiem z doświadczeniem migracji i jego rodziną oraz pozostałymi osobami pracującymi w szkole,
- wyjaśnianiu różnic kulturowych (również we współpracy z rodziną dziecka),
- wyjaśnianiu tradycji i sensu głównych świąt obchodzonych w Polsce oraz w kraju pochodzenia dziecka z doświadczeniem migracji.

2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy)

Warunki pracy

Asystentka międzykulturowa / Asystent międzykulturowy pracuje przede wszystkim w budynku szkoły w zespołach klasowych (w salach lekcyjnych). Pracuje w pomieszczeniach wskazanych przez dyrekcję szkoły, np. pokój nauczycielski, świetlica, własny gabinet lub gabinet współdzielony z pedagogiem / psychologiem szkolnym. Uczestniczy w wyjściach poza teren szkoły. Pracuje w pozycji siedzącej (podczas asystowania uczniowi lub uczennicy w czasie lekcji, przy komputerze,) lub stojącej. Praca nie jest rutynowa, osoba wykonująca ten zawód musi umieć samodzielnie organizować swoje stanowisko pracy, zadania i czas pracy.

Wykorzystywane maszyny i narzędzia pracy

Asystentka międzykulturowa / Asystent międzykulturowy w działalności zawodowej wykorzystuje m.in.:

- komputer wraz z oprogramowaniem, w tym edytor tekstu, arkusz kalkulacyjny, kreator prezentacji, bazy danych,
- drukarkę, skaner, ksero i inne urządzenia biurowe (np. bindownicę, laminarkę, gilotynę, niszczarkę),
- narzędzia do komunikacji: telefon, programy do obsługi poczty elektronicznej i internetu, kamerę internetową, mikrofon, słuchawki, komunikatory społecznościowe,
- zasoby internetu, programy wspomagające proces integracji, filmy, testy kompetencji międzykulturowych w formie elektronicznej,
- kamerę, aparat fotograficzny, projektor prezentacyjny, tablicę multimedialną i inne urządzenia do prezentowania treści.

Organizacja pracy

Asystentka międzykulturowa / Asystent międzykulturowy pracuje zarówno indywidualnie, jak i w zespole: współpracuje z kadrą szkoły, np. z psychologiem / pedagogiem szkolnym, wychowawcą czy dyrekcją placówki. Jest obecna/y na zajęciach lekcyjnych, prowadzi rozmowy indywidualne z dziećmi i rodzicami oraz konsultacje. Praca asystentki międzykulturowej / asystenta międzykulturowego wiąże się z częstymi i intensywnymi kontaktami interpersonalnymi. Z tego powodu czas pracy takiej osoby powinien dzielić się na tzw. pensum, czyli czas pracy w bezpośrednim kontakcie z dziećmi i pozostały czas pracy (prace wspierające kadrę szkoły, kontakt z rodzicami, specjalistami szkolnymi, przygotowanie tłumaczeń itp.). Może pełnić dyżury dla dzieci z doświadczeniem migracji, ich rodziców i kadry szkoły.

Zagrożenia mające wpływ na bezpieczeństwo pracy człowieka

Osoba zatrudniona w tym zawodzie może być narażona na następujące zagrożenia:

- schorzenia narządów mowy wynikające z niewłaściwego operowania głosem lub przeciążenia strun głosowych,
- akustyczne – uszkodzenia słuchu związane z ekspozycją na długotrwały hałas o dużym natężeniu,
- trudności w utrzymaniu koncentracji ze względu na hałas,
- agresywne zachowania (fizyczne, werbalne i psychiczne) ze strony dzieci, rodziców / opiekunów prawnych i/lub kadry szkoły,
- konsekwencje doświadczania stresu mniejszościowego oraz uprzedzeń i dyskryminacji ze strony dzieci, rodziców / opiekunów prawnych oraz kadry szkoły,
- przeciążenie emocjonalne związane z budowaniem więzi z dziećmi a także koniecznością ich nagłego przerywania (np. w przypadku niezapowiedzianego wyjazdu dziecka jego rodziny),
- przeciążenie związane z koniecznością dostosowywania się do częstych i dynamicznych zmian związanych z rotacją dzieci,
- wtórne PTSD (szczególnie w przypadku pracy z dziećmi z doświadczeniem uchodźstwa),
- wypalenie zawodowe,
- mobbing,
- długotrwały i/lub intensywny stres.

2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne

Wymagania psychofizyczne

Dla osoby wykonującej zawód Asystentki międzykulturowej / Asystenta międzykulturowego ważne są:

w kategorii wymagań fizycznych

- ogólna wydolność fizyczna,
- sprawność narządów równowagi,
- sprawność układu oddechowego,
- sprawność narządu wzroku,
- sprawność narządu słuchu;

w kategorii sprawności sensomotorycznych

- ostrość wzroku,
- ostrość słuchu,
- koordynacja wzrokowo-ruchowa,
- rozróżnianie barw,
- zmysł równowagi,
- zręczność rąk i palców,
- spostrzegawczość;

w kategorii sprawności i zdolności

- uzdolnienia pedagogiczne,
- zdolność koncentracji uwagi,
- podzielność uwagi,
- dobra pamięć,
- łatwość wypowiadania się w mowie i w piśmie,
- łatwość przechodzenia z jednej czynności do drugiej,
- zdolność podejmowania szybkich i trafnych decyzji,
- zdolność motywowania siebie,
- zdolność motywowania podopiecznych,
- zdolność analizowania i systematyzowania złożonych problemów,
- zdolność skutecznego przekonywania,
- zdolność rozwiązywania konfliktów,
- predyspozycje do postępowania z ludźmi;

w kategorii cech osobowościowych

- komunikatywność,
- asertywność,
- systematyczność,
- samodzielność,
- dyspozycyjność,
- gotowość do współdziałania,
- odporność emocjonalna,
- odpowiedzialność za innych,
- empatia,
- serdeczność,
- kontrolowanie własnych emocji,
- radzenie sobie ze stresem,
- dbałość o jakość pracy,
- wytrwałość i cierpliwość,
- gotowość do dzielenia się wiedzą,
- gotowość do ustawicznego uczenia się.

Wymagania zdrowotne

Najważniejszymi wymaganiami stawianymi asystentowi międzykulturowemu jest sprawność narządu słuchu i wzroku. Ze względu na charakter pracy (kontakt osobisty i rozmowy z ludźmi), pedagogiem międzykulturowym nie może zostać osoba z wadami wymowy, np. jękająca się czy mówiąca niewyraźnie.

2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

Wykształcenie niezbędne do podjęcia pracy w zawodzie

Do podjęcia pracy w zawodzie asystentki międzykulturowej / asystenta międzykulturowego nie jest niezbędne formalne wykształcenie.

Tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne / preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

Asystentka międzykulturowa / asystent międzykulturowy musi posiadać funkcjonalną znajomość języka polskiego i języka obcego / języków obcych (języka / języków kraju pochodzenia dzieci z doświadczeniem migracji, z którymi pracuje).

Asystentki i asystenci międzykulturowi muszą spełniać warunek niekaralności potwierdzony na podstawie Krajowego Rejestru Karnego w Polsce, Rejestru Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym i z odpowiednich organów z krajów, w których przebywali przez ostatnie 20 lat. Przeciwno asystentce / asystentowi nie może toczyć się postępowanie karne.

2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji

Możliwości rozwoju zawodowego i awansu

Asystentka międzykulturowa / Asystent międzykulturowy posiadająca/y wykształcenie średnie może podjąć studia I stopnia lub studia II stopnia na kierunkach pedagogicznych, studia podyplomowe pokrewne do studiów I i II stopnia lub na kierunkach przygotowujących do pełnienia tej roli.

Ukończenie studiów pedagogicznych i zatrudnienie na podstawie Karty Nauczyciela da asystentce / asystentowi możliwość uzyskania kolejnych stopni awansu zawodowego nauczyciela.

Możliwości potwierdzania kompetencji

Nie oczekuje się dyplomów potwierdzających znajomość języka obcego/języków obcych.

2.7. Zawody pokrewne

Osoba zatrudniona w zawodzie asystentka międzykulturowa / asystent międzykulturowy może rozszerzać swoje kompetencje zawodowe w zawodach pokrewnych po uzyskaniu właściwych dla tych zawodów kwalifikacji:

Nazwa zawodu pokrewnego zgodnie z Klasyfikacją zawodów i specjalności	Kod zawodu
Pedagog międzykulturowy	brak
Pedagog	235921
Nauczyciel psycholog	235908
Pedagog animacji kulturalnej	235911

3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE

3.1. Zadania zawodowe

Z1 Wspieranie adaptacji i włączania dzieci z doświadczeniem migracji.

Z2 Wspieranie (procesu) integracji społeczności szkolnej.

Z3 Wspieranie w komunikacji: tłumaczenie w sytuacjach dotyczących dziecka lub dzieci z doświadczeniem migracji w szkole, pośredniczenie językowo-kulturowe.

Z4 Współpraca z kadrą szkoły w określeniu potrzeb edukacyjnych, psychospołecznych i socjalno-bytowych dziecka z doświadczeniem migracji oraz w odpowiadaniu na nie.

Z5 Współpraca w wyjaśnianiu różnic kulturowych, pomoc w rozwiązywaniu nieporozumień i konfliktów w społeczności szkolnej.

Z6 Przybliżanie tradycji i kultury kraju pobytu i kraju pochodzenia dzieci z doświadczeniem migracji.

Z7 Współpraca z kadrą szkoły w zakresie profilaktyki i przeciwdziałaniu przemocy, wykluczeniu i dyskryminacji.

3.2. Kompetencje zawodowe

Wybrane elementy profilu kompetencyjnego powiązane z zadaniami zawodowymi	Wybrane zadania
Znajomość kultury kraju pobytu i pochodzenia dziecka z	<ul style="list-style-type: none"> zna kulturę kraju pochodzenia dziecka i kulturowe uwarunkowania jego zachowań zna kulturę kraju pobytu i oczekiwania uwarunkowane kulturowo zna język i wie, że język jest nośnikiem wartości i elementem kultury

doświadczeniem migracji Z1, Z3, Z5, Z6	
Znajomość języków obcych (języka polskiego i języka kraju pochodzenia dziecka z doświadczeniem migracji Z3, Z4	<ul style="list-style-type: none"> zna język kraju pochodzenia dziecka i język kraju pobytu rozumie czym jest język edukacji szkolnej, doskonali tłumaczenie, zwłaszcza pojęć i struktur językowych obecnych w języku edukacji szkolnej tłumaczy dokumenty dziecka, bierze czynny udział w procesie rekrutacji, w tym także wspiera tłumaczeniem kontakt rodziców dziecka z dyrekcją i pracownikami administracji
Znajomość polskiego systemu edukacji i systemu wsparcia dziecka i rodziny Z1, Z2, Z4, Z5	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia dziecku i jego rodzinie system edukacji szkolnej w kraju pobytu rozumie, jak działa system wsparcia dziecka i rodziny, w tym między innymi zasady korzystania z pomocy poradni psychologiczno-pedagogicznych i innych form pomocy rozumie i umie wyjaśnić system oceniania i egzaminowania w kraju nauczania
Umiejętności IT i techniczne Z2, Z4, Z5, Z6	<ul style="list-style-type: none"> posługuje się swobodnie komputerem w celu opracowania dokumentów szkolnych, informacji o dziecku, zaświadczeń i dyplomów itp. tworzy i prezentuje wykorzystując multimedia prezentacje służące np. wzmocnieniu wiedzy dzieci i młodzieży oraz nauczycieli, które wykorzystuje w pracy z dzieckiem i podczas szkoleń dla nauczycieli kontaktuje się z rodzicami i nauczycielami przy pomocy dziennika elektronicznego oraz innych mediów uznanych w szkole
Znajomość prawa szkolnego i procedur Z1, Z2, Z4, Z5	<ul style="list-style-type: none"> zna statut, program profilaktyczno-wychowawczy szkoły i inne akty prawa szkolnego i podejmuje działania w zgodzie z tymi aktami zna procedury obowiązujące w szkole i potrafi je stosować zna zasady organizacji roku szkolnego, kalendarz roku szkolnego i zasady organizacji pracy szkoły, w tym swoje zadania i uprawnienia
Prowadzenie dokumentacji szkolnej Z1, Z2, Z3	<ul style="list-style-type: none"> prowadzi dokumentację swoich działań zgodnie ze standardami prawa oświatowego i tradycją szkoły tworzy dokumentację szkolną w zakresie określonym potrzebami dziecka i nauczyciela, np. redagując informacje o dziecku, opracowując pakiet podstawowych informacji dla dziecka i jego rodziców itp. przygotowuje tłumaczenia dokumentów koniecznych do podjęcia właściwych decyzji, w tym np. świadectw szkolnych, informacji o dziecku, opinii, orzeczeń itp.

3.3. Kompetencje osobiste

Wybrane elementy profilu kompetencyjnego powiązane z zadaniami zawodowymi	Wybrane zadania
Innowacyjność i elastyczność	<ul style="list-style-type: none"> podejmuje działania pionierskie, nie osadzone w doświadczeniu osobistym i społecznym - inicjuje zmianę w szkole i działa na rzecz relacji międzykulturowych

Z1, Z2, Z6	<ul style="list-style-type: none"> dopasowuje swoje działania do potrzeb dziecka i oczekiwań nauczycieli analizuje i prowadzi ewaluację podejmowanych działań w kontekście postępów dziecka i wyznaczonych celów edukacyjnych i wychowawczych
Wrażliwość międzykulturowa Z1, Z2, Z5, Z6, Z7	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje etapu szoku kulturowego i bariery adaptacji i integracji oraz podejmuje działania zapobiegawcze i naprawcze podejmuje działania służące integracji i włączeniu, osłabiające postawy etnocentryczne podejmuje działania służące wzmocnieniu tożsamości dziecka z doświadczeniem migracji, dba o widoczność jego kultury, uzgadnia systemy wartości osadzone w kulturze kraju pobytu i pochodzenia dziecka
Podejmowanie decyzji i samodzielność Z1, Z2, Z3, Z4, Z7	<ul style="list-style-type: none"> otacza opieką dziecko z doświadczeniem migracji i podejmuje decyzje wzmocniającego jego dobre samopoczucie i samoocenę pomaga dziecku w selekcji, kategoryzacji i priorytetyzacji treści do nauczenia się podejmuje decyzje związane z interwencją wychowawczą sugerując rozwiązania służące dobru dziecka tak w szkole, jak i poza nią
Rozwiązywanie problemów Z1, Z3, Z5, Z7	<ul style="list-style-type: none"> słucha dziecko i diagnozuje przyczyny jego trudności i problemów, opracowując wspólnie z nim procedurę ich rozwiązania obserwuje relacje w klasie i podejmuje działania mediacyjne, jeśli to konieczne wspiera rodzinę dziecka z doświadczeniem migracji w uzyskaniu pomocy ze strony szkoły i innych instytucji pomocowych, w tym np. poradni psychologiczno-pedagogicznych, pomocy społecznej, organizacji pozarządowych
Gotowość do uczenia się Z1, Z4, Z5, Z7	<ul style="list-style-type: none"> obserwuje proces dydaktyczny i wychowawczy, analizuje go i wyciąga wnioski, konsultuje swoje wątpliwości z nauczycielami bierze udział w formach doskonalenia zawodowego zgodnie z rozpoznanymi potrzebami własnymi czyta i wyszukuje informacje ważne dla jakości i skuteczności jego pracy
Organizacja czasu i warsztatu pracy Z1, Z4, Z7	<ul style="list-style-type: none"> tworzy repozytorium pomocy dydaktycznych dla dziecka z doświadczeniem migracji konsultując treści z nauczycielami bierze aktywny udział w ocenie potrzeb dziecka z doświadczeniem migracji, w tym form i metod wsparcia, swojej obecności na zajęciach itp., sugeruje rozwiązania i harmonogram pracy najkorzystniejszy dla dziecka odpowiedzialnie dzieli czas na działania wspierające poszczególne dzieci, nauczycieli i rodziców

3.4. Kompetencje społeczne

Wybrane elementy profilu kompetencyjnego powiązane z zadaniami zawodowymi	Wybrane zadania
Budowanie relacji Z2, Z6, Z7	<ul style="list-style-type: none"> inicjuje proces integracji i inkluzji poprzez działania polegające na organizacji warsztatów integracyjnych, wspólnych wydarzeń, uroczystości itp. wspiera proces adaptacji dziecka z doświadczeniem migracji współpracuje z dyrekcją, nauczycielami, specjalistami w szkole, dzieckiem z doświadczeniem migracji i jego rodziną oraz z pozostałymi pracownikami w szkole
Dzielenie się wiedzą i doświadczeniem	<ul style="list-style-type: none"> dzieli się wiedzą i doświadczeniem z nauczycielami, np. przygotowując szkolenia i prezentacje multimedialne

Z3, Z4, Z5, Z6	<ul style="list-style-type: none"> dzieli się wiedzą i doświadczeniem z dzieckiem i jego rodzicami oraz dziećmi stanowiącymi środowisko przyjmujące uczy o kulturze kraju pochodzenia dziecka z doświadczeniem migracji, wyjaśnia tradycje, obrzędy i sens świąt i ważnych dla kraju pochodzenia dziecka wydarzeń
Komunikatywność Z2, Z3, Z5	<ul style="list-style-type: none"> podejmuje mediacje i negocjacje w języku kraju pobytu i języku dziecka z doświadczeniem migracji - pozostaje w kontakcie i wspiera wszystkich pracowników szkoły jest rzecznikiem dziecka z doświadczeniem migracji, wyjaśnia kulturowe uwarunkowania jego zachowań reprezentuje szkołę w kontakcie z rodziną dziecka z doświadczeniem migracji, jest osobą pierwszego kontaktu dla rodziców dziecka, kontaktuje się z nimi osobiście i telefonicznie przekazując informacje pozyskane w szkole
Orientacja na sukces dzieci i młodzieży z doświadczeniem migracji Z1, Z7	<ul style="list-style-type: none"> diagnozuje potrzeby dziecka z doświadczeniem migracji (językowe, adaptacyjne, inne) indywidualizuje pracę z dzieckiem podczas pracy na lekcji i poza lekcjami określa zasoby dziecka i dopasowuje swoje działania do jego możliwości i potrzeb, wspierając go w procesie uczenia się
Praca zespołowa Z3, Z4, Z5	<ul style="list-style-type: none"> służy radzie pedagogicznej głosem doradczym współpracuje z nauczycielami przedmiotów szkolnym i specjalistami w szkole wspiera proces nauczania
Rozwiązywanie konfliktów Z5, Z7	<ul style="list-style-type: none"> podejmuje mediacje międzykulturowe, diagnozuje i wyjaśnia przyczyny konfliktów, zwłaszcza jeśli wynikają one z uwarunkowań kulturowych tłumaczy w sytuacji nieporozumień wynikających z nieznaności języka, uwzględniając w tłumaczeniu lukę kulturową i językową stanowiącą możliwą przyczynę nieporozumień negocjuje i wspiera kontakt nauczycieli i rodziców

3.5. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji [do uzupełnienia]

4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO

4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie

Asystentka międzykulturowa / Asystent międzykulturowy jest zawodem wykonywanym we wszystkich regionach kraju, głównie w miejscowościach o dużej liczbie dzieci i młodzieży z doświadczeniem migracji. Najczęściej asystenci międzykulturowi znajdują zatrudnienie w placówkach oświatowych oraz organizacjach pozarządowych.

Zazwyczaj są to:

- przedszkola,
- szkoły podstawowe i ponadpodstawowe ogólnodostępne,
- szkoły specjalne,
- pozostałe placówki oświatowe, w tym bursy i internaty,

- organizacje pozarządowe działające na rzecz edukacji, integracji i spójności społecznej.

Informacje o ofertach pracy dla pedagogów szkolnych są publikowane m.in. na stronach organów prowadzących szkoły, w tzw. Banku Ofert Pracy dla Nauczycieli.

Obecnie (2024 r.) zapotrzebowanie na pracowników w tym zawodzie jest bardzo duże, co wynika z jego ścisłego powiązania z liczbą dzieci i młodzieży z doświadczeniem migracji w placówkach oświatowych.

4.2. Instytucje oferujące kształcenie/szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu

Kształcenie

Obecnie (w 2024 r.) podjęcie pracy w zawodzie asystentki międzykulturowej / asystenta międzykulturowego nie wymaga formalnego wykształcenia.

Szkolenie

Asystentka międzykulturowa / Asystent międzykulturowy może doskonalić swoją wiedzę i umiejętności, biorąc udział w szkoleniach organizowanych przez:

- organizacje pozarządowe oraz szkoły wyższe (prywatne i publiczne);
- instytucje zatrudniające asystentki / asystentów międzykulturowych (np. szkolenia stanowiskowe, oferowanie uczestnictwa w konferencjach, seminariach, sympozjach tematycznych).

Szkolenia takie obejmują przede wszystkim zagadnienia związane z systemem edukacji, pomocą psychologiczno-pedagogiczną, metodyką pracy asystenta międzykulturowego, różnicami między kulturami, komunikacji międzykulturowej, psychologii rozwojowej i międzykulturowej, organizacji warsztatu pracy, autoprezentacji, samorozwoju itp.

Organizatorzy szkoleń poświadczają uzyskane przez uczestników kompetencje stosownymi certyfikatami/zaświadczeniami.

Asystentka międzykulturowa / Asystent międzykulturowy może również doskonalić swoją wiedzę i umiejętności samodzielnie, korzystając ze specjalistycznej literatury oraz czasopism branżowych.

4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów

Obecnie (2024 r.) wynagrodzenie zasadnicze osób pracujących w zawodzie asystentki międzykulturowej / asystenta międzykulturowego wynosi 4242 zł brutto miesięcznie (wynagrodzenie minimalne). Najniższe wynagrodzenie wynosi 4242,00 zł brutto, najwyższe [dane niedostępne].

Poziom wynagrodzeń osób wykonujących zawód asystenta międzykulturowego uzależniony jest m.in. od:

- regionu Polski,
- typu pracodawcy,
- stażu pracy.

W przypadku osób wykonujących ten zawód w placówkach publicznych, których wynagrodzenie jest finansowane ze środków publicznych przekazanych przez organ prowadzący, zarobki utrzymują się na podobnym poziomie, jak wynagrodzenia nauczycieli stażystów. Minimalne płace asystentek / asystentów międzykulturowych ustalane są w oparciu o kodeks pracy.

Asystentkom / Asystentom międzykulturowym zatrudnionym w jednostkach budżetowych przysługuje prawo do trzynastej pensji. Otrzymują oni także dodatki, w zależności od pracodawcy np. stażowy, motywacyjny oraz premię.

4.4. Możliwość zatrudnienia w zawodzie osób z niepełnosprawnością

W zawodzie Asystentka międzykulturowa / Asystent międzykulturowy możliwe jest zatrudnienie osób z niepełnosprawnościami. Wymaga to identyfikacji indywidualnych barier wynikających z rodzaju niepełnosprawności i dostosowania technicznych i organizacyjnych warunków środowiska oraz stanowiska pracy do potrzeb zatrudnienia osób:

-
- z niewielką dysfunkcją kończyn dolnych i wynikającym z tego ograniczeniem mobilności, która nie wyklucza samodzielnego przemieszczania się po zróżnicowanym terenie,
 - z dysfunkcją narządu wzroku, jeśli posiadana wada jest skorygowana odpowiednimi szklami optycznymi lub soczewkami kontaktowymi,
 - dysfunkcją słuchu, jeśli posiadana wada po skorygowaniu aparatem słuchowym nie utrudnia skutecznej komunikacji.